

[Ingerlise Koefoed]

Forslag til lov om ændring af lov om op-havsretten til litterære og kunstneriske værker.

(Lovforslag nr. L 128).

Jeg skal i øvrigt henvide til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget.

Birgith Mogensen (CD):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om vedtagelse af en reform til bekæmpelse og behandling af ungdomsnarkomani.

(Beslutningsforslag nr. B 56).

Idet jeg i øvrigt henviser til forslaget tekst samt de bemærkninger, som ledsager forslaget, er det nødvendigt at fremhæve følgende:

Dagbladet Politiken skrev (i december 1980), at vi havde tabt krigen mod ungdomsnarkomanien.

Det vil CD ikke acceptere. Men lad os blive i den militante sprogbrug og sige »at stop for ungdomsnarkomani lader sig kun praktisere, hvis vi erklærer problemet total krig!« Vi må sætte tropper ind på alle fronter, og vi må alle være soldater. Fakta er, at hele befolkningen på en eller anden måde, og mere eller mindre, lider under denne moderne og tiltagende form for »pest«. En del af befolkningen forholder sig endnu passive eller udviser direkte negativitet med hensyn til en løsning af dette alvorlige samfundsproblem. Meningsmålinger har åbenbart svar som: »Lad narkomanerne sejle deres egen sø!« »Det er deres egen skyld!« »Hvad kommer det mig ved?«, osv., osv.

En speciel gruppe i befolkningen ynder at gentage følgende erklæring: »Det er vort eget samfund, der har skabt ungdomsnarkomanien!« Dertil kan svares, at narkomani flourerer i mange lande – og med forskellige styreformere. Men uanset hvordan og hvorledes man forsøger at undskylde sin passivitet over for narkoproblemet, så er og forbliver det enøjet og uansvarlig tale, som ikke helbreder en eneste narkoman – tværtimod!

Kendsgerningen er, at dette uhyggelige samfundsproblem er tilført os udefra – og vi må bekæmpe det med alle til rådighed stående midler. Vi må hurtigt i gang, og vi må gerne betrede nye, utraditionelle veje.

I løbet af 15 år er antallet af hårde narkomaner mere end 3-doblet, og tallet accelererer fortsat. Pr. dags dato antager fagfolk, at

vi på landsbasis har mellem 10.000 og 15.000 hårde stofmisbrugere. Når jeg siger »anta-ger«, er det, fordi Danmark ikke har en samlet og nøjagtig registrering af ungdomsnarkomaner. Det er en ulykke i sig selv. Men til trods for dette ukendskab ved vi en hel del om, hvilke frygtelige skader narkomaner tilføjer sig selv, deres familie, pårørende og samfundet som helhed.

I flæng kan nævnes: politiet meddelte ca. 10. december 1980, at 80 pct. af alle tyverier og indbrud i det storkøbenhavnske område blev begået af ungdomsnarkomaner, som skal skaffe mellem 1.000 og 2.000 kr. pr. døgn til indkøb og forbrug af illegale narkotika. Fængselsvæsenet meddelte ca. 1. november 1980, at mere end 20 pct. af alle strafafsonere i vore fængsler er narkomaner. I året 1980 er der registreret 150 dødsfald blandt unge mennesker som følge af narkotikamisbrug. Men politi, hospitaler og andre institutioner siger, at det egentlige – og rette – antal er 2–3 gange højere, idet camouflerede mord (via indtagelse af stærkere stoffer end vanligt) samt visse forgiftningsdødsfald ikke altid registreres som narkodødsfald. Narkofølgesygdomme i lever, nyrer etc. fører jævnlige til »manden med leen«. Disse dødsfald registreres ej heller som direkte narkodød. Det samme gælder de narkomaner, som simpelt hen fryser ihjel på en trappegang eller andet sted.

Et meget grusomt problem er det, vi kalder smittefaren. For at skabe nye narkomaner – og dermed nye kunder – sørger bagmænd for, at mellemhandlere og narkomaner på rette tid og sted forærer stof til potentielle eller ikke-narkomaner, som befinder sig eller har forvildet sig ind i miljøet.

Nævnte infame hvervemedler og lignende metoder er hovedårsagen til, at narkomanmassen formerer sig. Sagen er jo den: når ikke-narkomanen gratis har modtaget 4–5 »fix«, så er han eller hun tilvænnet, og derefter glider vedkommende ind i de prostitueredes og de kriminelles rækker. Nu skal de nemlig til at betale for det næste og det næste »fix« osv. De hænger på kroen. Og efter at have sået, så høster bagmændene mammon!

Nationaløkonomisk rammes vort samfund hårdt. Enhver borger i dette land er direkte eller indirekte med til at betale sin del for den lyssky og illegale narcoimport og -vide-

[Birgith Mogensen]

reforhandling, som formentlig andrager ca. 5 mia kr. på årsbasis.

Med hensyn til de tragedier og den menneskelige elendighed, der følger i ungdomsnarkomaniens kølvand, vil jeg ved denne lejlighed ikke gå i detaljer. De sidste måneders heftige debat i presse, radio og TV har på dette område tilført Danmarks befolkning værdifulde oplysninger. Sagt på en anden måde: Flere og flere ved mere og mere om ungdomsnarkosituationen – og dette er meget vigtigt.

For 17–18 år siden fik jeg selv ungdomsnarkomanien på nært hold. Det skabte en interesse, som har holdt sig siden.

Jeg husker, at jeg sagde til mig selv: »Vi må kunne tage ondet ved dets rod. Det må være løsningen!« Vi må internationalt kunne kontrollere valmuedyrkningens omfang samt fabrikation, forædling og handel med narkotika. I dag ved jeg – og mange med mig –, at det hverken var eller er start- eller slutløsning.

Det er jo nemt at være bagklog, men enhver kunne – og kan – jo sige sig selv, at når heroin kan afsættes til en højere pris end guld, så vil profitdrivkraften altid finde nye produktions- og handelsveje.

I sidste instans vil det være forbrydere, som dirigerer denne tingenes tilstand og disse bevægelser – og dér står vi nu.

FNs organisation UNFDAC har præsteret en beundringsværdig teknisk og økonomisk indsats for at formå valmuebønderne i »Den gyldne Trekant« samt Bolivia, Columbia og Pakistan m. fl. lande til at dyrke andre afgrøder i stedet for narkotikaplanter. Desværre må vi erkende, at resultaterne indtil dato er meget skuffende. Kun i Mexico og en lille del af det nordlige Thailand er det til en vis grad lykkedes.

Men som et medlem af FNs narkotikakommission sagde: Når flere af disse valmuelandes regerings- og myndighedsmedlemmer personligt er profitinteresserede i valmuedyrkning og den videre vej – ja, så er opgaven på forhånd umuliggjort.

Faktum er og bliver: så længe heroin betales med en højere grampris end guld, så er narkotikakontrol ad den vej ren utopi.

Hvad gør vi så for at stoppe indsmugling af hårde stoffer? Vi har et dygtigt narkopoliti, hvis samarbejde – også på internationalt plan – giver gode resultater.

I året 1980 har dansk narkopoliti beslaglagt større mængder narkotika end nogen sinde før. Til trods for disse store fangster mener politiets ledere dog, at det højst er 5 pct. af landets illegale narkotikaforbrug, man får fat i.

CD betragter alligevel narkotikapolitiets indsats som værende meget vigtig.

For det første virker narkopolitiets arbejde og tilstedeværelse rent præventivt. Hverken bagmænd – importører – kurerer eller forhandlere kan bare »spille fandango«, som det passer dem. De løber ustandselig en risiko for afsløring af deres forbryderiske virksomhed. Men det er CDs overbevisning, at narkopolitiet bliver langt mere effektivt, såfremt vi opfylder dets ønske om udvidede opklaringsbeføjelser. F. eks. bør det være obligatorisk, at personer, breve og vareforsendelser, der ankommer til Danmark fra de kendte narkotikalande og -handelscentre, bliver kontrolleret langt mere »nærgående« end hidtil. Ubegrænset telefonaflytningsret bør også være en selvfølge, ligesom paskontrol fra samme områder bør være obligatorisk.

Kort sagt: narkopolitiet må kunne »gå til sagen« så hurtigt, at fuglene ikke for længst er fløjet. En mandskabsudvidelse er også hårdt tiltrængt.

CD mener, at man snarest muligt bør opfylde de fleste af narkopolitiets funktionsønsker. Uanset hvad det koster i kroner, vil beløbet komme mere end hundredfold igen. Naturligvis ved vi alle, at uanset hvor godt narkopolitiet kan komme til at fungere, så vil der alligevel smutte masser af illegalt stof igennem fangstnettets masker. Narkotika-indsmugling vil fortsat florere. Dets transportveje er til dels uransagelige, fordi uhyggeligt store fortjenester får selv intelligente forbrydere til at løbe en risiko for opdagelse.

Som sagt må vi erkende, at store mængder narkotika havner på det danske illegale detailmarked. Hvordan kan vi nedsætte efterspørgslen og på den måde gøre »dødens købmænd« arbejdsløse?

En af de tilgængelige veje hedder: forebyggelse af ungdomsnarkobrug.

I denne forbindelse tænker CD på de børn og unge, som endnu ikke har stiftet bekendtskab med hårde narkostoffer. Men jeg tænker også på de unge, som har forsøgt sig med hash – én eller flere gange. Det er nem-

[Birgith Mogensen]

lig for længst erkendt, at mange af de hårde narkomaner, som er døde, eller som lever en frygtelig og uværdig tilværelse i dagens Danmark, i sin tid startede med hashrygning. Forebyggelse af narkotikabrug bør prioriteres højt – allerede fra 10-års alderen. I 1980 fik man konkret kendskab til enkelte narkomantilfælde hos børn på 11 og 12 år.

Alle landets skoler bør obligatorisk fra 3.-4. klasse i almindelighed oplyse eleverne om rus-giftes farlighed og i særdeleshed om narkotiske stoffers umenneskeliggørelse og død. En intensiv information og orienteringsindsats på landsbasis vil kunne gøre underværker. Alle steder, hvor børn og unge samles og mødes, må der sættes ind, også på TV-skærmen, eksempelvis i ungdomsredaktionen, i radio, presse og tegneserier, på film osv., osv.

Oplysningsformen må være sober, men virkelighedsnær. Narkoproblemet har så alvorlig en karakter, at det ikke er til at spøge med. Ligeledes bør kontrapropaganda ikke gøres sensationel. Emnet har i forvejen så stor interesse hos de unge, at oplysning ikke kan undgå at fange deres opmærksomhed. Derimod vil en direkte og velformuleret annonceindsats i dag- og ugeblade have stor betydning.

Vi må først og fremmest forsøge at holde de unge væk fra de kendte narkomiljøer. Derfor må forældre også informeres grundigt. CD ønsker et narkoforebyggelsesudvalg. Det skal være så repræsentativt, at det også tæller medlemmer i 15-20 års alderen samt eventuelt en helbredt narkoman. Udvalget skal på landsbasis igangsætte løbende anti-narkotikakampanjer, foredrag og anden forebyggende virksomhed.

Men forebyggelse hjælper jo ikke de 10.000-15.000 hårde narkomaner, som i op til 15 år har været stærke stofmisbrugere. Og hvad har vi så gjort for dem?

Siden 1967-68 har vi brugt flere hundrede millioner kroner på at forsøge at få hårde narkomaner helbredt og revalideret. Velmenende ledere, socialpædagogiske medarbejdere m. fl. har i den periode tilrettelagt og benyttet helbredelsesprogrammer, som mange gange er pålappet småændringer, og hver gang i det forventningsfulde håb, at nu kunne vi stoppe ungdomsnarkomanien. Vi ved i dag, at pengene og mange gode arbejds kræfter stort set er spildt. Intet tyder på, at hel-

bredelsesprocenten i den forløbne tid har passeret 10 pct.

Ja men hvilke behandlingsfejl er skyld i, at alle hidtidige behandlingsprogrammer har spillet fallit?

Det kunne der skrives en bog om, men efter CDs mening har det intet formål at diskutere skylden for det, der er sket. Flertallet af de implicerede har lært af de dårlige erfaringer. Lad os i stedet bruge tiden og kræfterne til etablering af en narkoreformplanlægning, en reform, der både tager hensyn til den hårde ungdomsnarkomani og landets øvrige borgere – inkl. økonomi.

Efter de sidste måneders omfattende og gennemgribende narkodebatter må vi desværre erkende, at såkaldte »fagfolk« er opdelt i to ret store grupper, som kraftigt forsvarer hver sit behandlingssynspunkt. Ganske vist optræder en lille rabiat meningsgruppe ret tit i dagspressen, men disse menneskers inhumane narkobehandlingsmeninger har meget lille tilslutning. Eksempelvis kan nævnes, at gruppen ønsker afvænnning i en gummicelle – altså uden medicinsk behandling. Enkelte taler om dødsstraf for narkohandlere osv. osv i samme umenneskelige retning. Jeg tillader mig ikke at tage denne gruppes meninger i betragtning.

Tilbage til de to store gruppers uenighed.

Det væsentligste konfliktpunkt parterne imellem er: »mere eller mindre brug af metadon« som en del af hele behandlingsprogrammet. Begge meningsgrupper repræsenterer læger, psykologer, socialpædagoger og politikere, og grupperne har lykkeligt de fleste behandlingsmeninger tilfælles. Den alvorligste forskel i opfattelsen er – som nævnt – længden og mængden af metadonbrug i hele narkobehandlingsprogrammet.

Herefter vil jeg kalde den ene gruppe for »den gamle linje«, fordi dens tilhængere holder fast på de behandlingsmetoder, som hidtil har vist sig at være nytteløse. »Den gamle linje« ønsker heller ikke fremtidig at benytte metadon til langvarig nedtrapning af hårde narkomaner. Dog har jeg bemærket, at enkelte fra denne gruppe i den sidste tid har liberaliseret deres mening desangående, men ikke i udstrakt grad.

Stort set står »den gamle linje« fast på de hidtidige behandlingsmetoder, der inkluderer korte 10-30 dages metadonnedtrapninger og derefter kun socialpædagogisk behandling,

[Birgith Mogensen]

familiepleje etc. »Den gamle linje« ønsker den behandlingsform udbygget.

Den anden meningsgruppe, som jeg vil kalde »den nye linje«, ønsker de samme behandlingsmetoder udvidet, forbedret og effektiviseret, og vi ønsker denne del af helbredelsesforløbet prioriteret meget højt og med småændringer. Men dårlige erfaringer har lært »den nye linje«, at korte metadonnedtrapninger er værdiløse. Faktisk skader de mere, end de gavner!

Vi kender alle til narkomanudsagn, som meddeler, at den eller den ungdomsnarkoman har gennemgået fra 10 til 40 korte nedtrapninger, og hver gang er klienten trådt ud af de øvrige behandlingsprogrammer – altså faldet tilbage i miljøet med fortsat illegalt stofmisbrug. Derfor har »den nye linje« følgende standpunkt: hvis vi fremefter virkelig ønsker at få has på ungdomsnarkoproblemet, så må det gøres obligatorisk med en langvarig metadonnedtrapningsperiode på mindst 1 år for de hårdeste narkomaner. Vi betragter dette behandlingspunkt som en hjørnesten i en samlet narkobehandlingsreform.

CD mener meget konkret og absolut, at klienter må afkriminaliseres, før vedkommende i det hele taget kan motiveres for de sideløbende og videregående behandlingsmetoder. »Den nye linje«, som CD også repræsenterer, kræver, at mange flere læger impliceres i den fremtidige narkobehandlingsproces. Dels forlanger vi, at narkomaners daglige metadonindtagelse skal kontrolleres af læger. Dels er lægen den eneste kompetente, når det drejer sig om blod- og urinprøver, samt i den individuelle narkoman/lægesamtale, som er medbestemmende, når den til enhver tid nødvendige metadondosis skal fastlægges. »Den nye linje« mener, at metadon bør gives ambulant, fordi den form ikke hindrer klientens deltagelse i et skematisk undervisningsforløb eller anden beskæftigelsesaktivitet, som er et vigtigt og afgørende led i hele helbredelsesprocessen.

På dette sted må jeg foregribe de sædvanlige og unødvendige angreb med hensyn til behandlingsbrug af stoffet metadon.

Metadon er syntetisk narkotika, der som alle andre morfica giver tilvænning. Derfor ønsker »den gamle linje« kun dette stof benyttet i en ultrakort periode, når et narkobehandlingsforløb starter. Enkelte urealistiske og fanatiske narkobehandlere vil ikke benyt-

te metadon, men opnår til gengæld heller ingen helbredelsesresultater. På møder har jeg sågar hørt disse fanatikere sige, at hvis man vil behandle en narkoman med metadon, så kan man jo lige så godt fortsat lade den illegale heroinnarkoman dalre rundt i sin kriminalitet med prostitution, elendighed og døden til følge.

Sammenligningen er grusom, grotesk og meningsløs, men undertiden forvirrer den menigmand, hvis hjælp og deltagelse vi også har behov for.

Naturligvis er et organiseret og værdigt behandlingsprogram, hvori metadon kun er en del af hele helbredelsesforløbet, ikke til at sammenligne med heroinnarkomanens helvede.

Stoffet indtages under lægekontrol. Det indsprøjtes ikke med sygdomsbeftængte kanyler. Det indtages kun én gang i døgnet. Det er et klinisk, medicinsk led i hele behandlingsprogrammet. Ja, metadon benyttes bl. a. for at holde klienten fast i helbredelsesprogrammets helhed. Med hensyn til metadonstoffets farlighed vil jeg bl. a. henvise til den svenske professor Bejroths udtalelse: »Jeg er ikke bange for metadon som narkobehandlingsmedicin. Metadon kan man leve med et langt liv, men hash ødelægger hjernen!« Den danske overlæge Freitag udtaler noget lignende. Enkelte modstandere af langvarig metadonnedtrapning påstår, at klienten fortsætter sin kriminalitet og/eller prostitution. Denne påstand er bevisligt usand. Rapporter fra USA, Vesteuropa, og danske erfaringer fortæller præcis det modsatte. Eksempelvis kan jeg fremdrage erfaringer fra en perfekt drevet metadonklinik i New York, hvorfra man meddeler, at kriminaliteten er faldet med 94 pct. Dermed faldt fængslinger til 0, og hospitalsindlæggelser blev reduceret med 80 pct.

Dertil kan føjes, at metadonerfaringer viser, at klientens lyst til at fungere højnes i betydelig grad. Det bevirker, at vedkommende genvinder den del af sin selvrespekt, som er nødvendig for at gennemføre hele helbredelsesprogrammet.

Afslutningsvis vil jeg gerne aflive myten om, at alle narkomaner er født psykisk syge. Det er bevisligt lige så meget vrøvl som den naive påstand, at ungdomsnarkomaner kun udspringer fra den socialt dårligst stillede del af befolkningen.

[Birgith Mogensen]

Jeg tør påstå, at mere end 98 pct. af den danske befolkning er enige om, at den nu kørende, desorganiserede narkobehandlingskaossituation ikke kan fortsætte.

Parterne er enige om målet med hensyn til narkobekæmpelse. Lad os snarest blive enige om midlerne for at nå det.

Med dette beslutningsforslag, inklusive begrundelser og bemærkninger, har CD lagt vægt på at »slå alle fluer med ét smæk«. Reformens direkte formål er at forebygge og helbrede ungdomsnarkomani, men derudover skabes mange samfundsgavnlige følgevirkninger, som kan benævnes reformens indirekte formål, f. eks.:

- at beskytte narkomanens familie og pårørende samt alle landets borgere imod den uhyggelige narkokriminalitet,
- at aflaste politiet, fængselsinstitutioner og hospitaler i meget høj grad,
- at standse forsikringspræmiernes himmelflugt på mange områder.

Nævnte med flere følgevirkninger vil influere positivt på den enkelte borgers økonomi.

Denne narkoreform vil også spare forretningen Danmark for milliardbeløb. Ja, jeg tænker både på landets indre værdier og på vor forhutlede valutabalace.

De nuværende tingenes tilstand med inefektive og virkningsløse narkobehandlings- og helbredelsesmetoder inviterer faktisk narkotikabagmænd til vedvarende at opretholde et stort illegalt narkomarked på dansk jord.

Når dette forslag gennemføres, vil det i høj grad skabe arbejdsløshed hos »dødens købmænd«. Illegal import og handel med hårde stoffer vil blive drastisk reduceret, og megen elendighed, sygdom og død vil samtidig elimineres.

Lad os gennemføre denne narkoreform så hurtigt som muligt!

Vi har intet at tabe, men alt at vinde!

Den første sag på dagsordenen var:

1) Indstilling fra udvalget til valgs prøvelse.

Forhandling

Tastesen (S):

Som ordfører for udvalget til valgs prøvelse skal jeg tillade mig at gøre indstilling om godkendelse af en stedfortræder som ordinært medlem af folketinget.

Hr. *Poul Dalsager*, der, som det blev meddelt i tingets møde tirsdag den 20. januar, har nedlagt sit mandat som medlem af folketinget fra og med den 21. januar 1981, er valgt i Nordjyllands amtskreds. Stedfortræderlisten i denne amtskreds er udtømt, hvorfor det nu ledige mandat vil være at overføre til Århus amtskreds. 1. stedfortræder for socialdemokratiet i denne amtskreds, elektriker *Per Blendstrup*, har meddelt, at han er villig til at overtage det fra den 21. januar 1981 ledige mandat som ordinært medlem af folketinget.

Udvalget til valgs prøvelse har i et møde i dag behandlet denne sag, og jeg kan herefter på udvalgets vegne afgive følgende:

Indstilling

Elektriker *Per Blendstrup* godkendes som ordinært medlem af folketinget fra og med den 21. januar 1981.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Udvalgets ovennævnte indstilling vedtoges enstemmigt med 112 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om real-kreditinstitutter. (Tilvejebringelse af egenfinansiering ved om- og tilbygningsarbejder m.v. ved eget arbejde).

(Lovforslag nr. L 109. Fremsat 17/12 80. Første behandling 20/1 81. Betænkning 20/1 81).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling